

Kerk en Vrede

1924-2009

85 jaar

“Onder Ogen”

Postbus 1528
3500 BM Utrecht
Obrechtstraat 43
3572 EC Utrecht
tel. 030-2316666
fax 030-2714759
info@kerkenvrede.nl
www.kerkenvrede.nl
Postbank 435382

Kerk en Vrede is aangesloten bij de International Fellowship of Reconciliation

LEDENBRIEF

NAJAAR 2009

Waardevolle mensen,

“Onder ogen” is het thema van dit jubileumjaar waarover we u afgelopen voorjaar, in de vorige ledenbrief, uitgebreid hebben geïnformeerd. Een ambitieus programma met een vredesliederenbundel, een expositie van kunstwerken die oorlog en vrede non-verbaal onder ogen brachten, een jubileumboek van de theologische werkgroep over het verkopen van de oorlog en een symposium over de thematiek van dat boek. In deze hele jubileumviering moesten we helaas ook onder ogen zien dat onze ambities wel eens net iets te hoog zijn gesteld. Zo hebben we het jubileumsymposium dat op 3 oktober was gepland moeten uitstellen naar 27 november en is ook deze ledenbrief, die eigenlijk al een paar maanden eerder verstuurd had moeten worden, weer eens ernstig vertraagd.

27 november: jubileumbijeenkomst:

“Kerk en Vrede 85 jaar tegen oorlog verkopen”

Op vrijdagmiddag 27 november zal van 14.00 tot 17.00 uur in het Nicolaas- en Monicacentrum, Boerhaaveplein 199 te Utrecht een jubileumsymposium plaatsvinden waarbij het boek ‘Oorlog verkopen’ van de Theologische Werkgroep van Kerk en Vrede gepresenteerd zal worden. Kerk en Vrede heeft zich vanaf 1924 verzet tegen elke – religieuze – rechtvaardiging van het oorlogsgeweld. Religieuze, humanitaire en ethische motieven spelen nog steeds een belangrijke rol in de verhalen waarmee hedendaagse oorlogen aan de Nederlandse bevolking worden verkocht. In plaats van ‘oorlog’ wordt in verhullende termen als vredesmissie, humanitaire interventie of wederopbouwmissie gesproken. In het boek *Oorlog verkopen* worden vier methoden waarmee de inzet van geweldsmiddelen wordt ‘verkocht’ besproken: propaganda, interpretatie, manipulatie en legitimatie. Op het symposium wordt op een aantal daarvan nader ingegaan.

De eerste spreker is Kees Homan, generaal-majoor b.d. en werkzaam aan Clingendael. Daarnaast wordt het woord gevoerd door enkele auteurs van de bundel, Dick Boer, Bram Grandia, Ton van der Lingen en Greetje Witte-Rang, leden van de Theologische Werkgroep van Kerk en Vrede. Via de bijgevoegde bon kunt u zich voor dit symposium aanmelden. U ontvangt dan het programma.

Jubileumboek

“Oorlog verkopen – over taal, media, religie en propaganda”

Hierboven is al kort weergegeven waar het jubileumboek ‘Oorlog verkopen’ over gaat. Omdat juist ook aanhangers van de vredesbeweging soms gevoelig blijken voor de argumenten waarmee de inzet van geweldsmiddelen wordt verdedigd of daar in ieder geval steeds weer tegenaan lopen, lijkt ons dit boek een ‘must’ voor elke vredesbeweger. Het boek is vanzelfsprekend verkrijgbaar op het symposium, maar u kunt het ook bij het secretariaat van Kerk en Vrede bestellen. Bijvoorbeeld via de bijgevoegde bon.

Vredesliederenbundel “En alle angst voorbij”

Eerder dit jaar, een week vóór de vredesweek, bracht Kerk en Vrede een vredesliederenbundel uit. Ter gelegenheid van het 85-jarig bestaan van Kerk en Vrede heeft Jan Marten de Vries een bundel samengesteld met 25 vredesliederen. Voor het eerst sinds de bundel vredes- en demonstratielieder van Nelly Koetsier uit 1983. Een praktische verzameling. Niet alleen liederen uit eigen land, maar ook van (ver) daarbuiten. Met uiteenlopende muzikale zettingen, stijlen en gebruikssuggesties. Kortom: een boek om uit te zingen en te spelen. Voor binnen de kerk en daarbuiten. Ook deze bundel kunt u bestellen via de bijgevoegde bon bij Kerk en Vrede. Het eerste exemplaar werd op 5 september overhandigd aan ds. Pieter Endedijk, projectleider van het Nieuwe Liedboek voor de Kerken die de bundel zeker wist te waarderen.

Nieuw: Liturgische Werkgroep

Het uitbrengen van een vredesliederenbundel staat niet op zichzelf. We hebben het plan opgevat om goed materiaal te ontwikkelen om in de kerkdiensten te gebruiken. Het gaat dan om materiaal dat gebruikt kan worden op liturgische momenten het hele jaar door, op andere gelegenheden dan de vredesweek, materiaal voor crisissituaties (oorlogsdreiging o.i.d.) en voor speciale gedenkdagen (4 en 5 mei, internationale dag van de vrede, dag van de mensenrechten e.d.). Voor deze nieuwe werkgroep worden al enkele mensen persoonlijk benaderd, maar wie van de leden graag een bijdrage wil leveren, is natuurlijk van harte welkom. Het gaat om een eindig project dat over een jaar of twee afgerond zou moeten zijn en met e-mail moeten 5 vergaderingen per jaar genoeg kunnen zijn. Lies Brussee is bereid gevonden om de werkgroep te coördineren. Zij was destijds voorzitter van een commissie die een nieuw dienstboek voor de doopgezinde gemeenten heeft ontworpen.

VREDE-vlaggen, -kaarten en -kaarsen

Al meer dan 5 jaar verkoopt Kerk en Vrede de bekende uit Italië afkomstige regenboogkleurige PACE-vredesvlag. Enkele duizenden exemplaren zijn via Kerk en Vrede in Nederland verspreid onder vredesactivisten, kerken, moskeeën, scholen en zelfs gemeentehuizen. Dit najaar is Kerk en Vrede ertoe overgegaan om de vlaggen in eigen beheer te produceren en daarbij ook meteen over te schakelen op vlaggen met het woord 'VREDE' in plaats van het Italiaanse 'PACE'.

Op verzoek van een parochie in Utrecht hebben we inmiddels ook een afbeelding van deze VREDE-vlag op ansichtkaart-formaat. Deze parochie wilde de kaart gebruiken om mensen er een vredeswens op te laten schrijven. Maar u kunt die kaarten natuurlijk ook gebruiken als wenskaart voor de komende feestdagen. En schrijvend over de feestdagen herinneren we u ook nog maar even aan de tafelkaarsen die we sinds vorig jaar hebben met een afbeelding van de VREDE-vlag erop. Al deze materialen zijn te bestellen via de bijgevoegde bon.

Wees niet bang: vertel ons je verhaal van vrede

Op initiatief van Kerk en Vrede is afgelopen zomer samen met de Raad van Kerken en IKV Pax Christi de taakgroep "Wees niet bang" opgericht dat een Nederlandse bewerking heeft uitgebracht van het document 'Naar een rechtvaardige vrede' van de Wereldraad van Kerken. In dit document schetst de Wereldraad welke bijdrage kerken op lokaal, nationaal en internationaal niveau kunnen leveren aan vredesprocessen. Het overwinnen van angst en vijandsbeelden is daarin een belangrijke stap. Naar aanleiding van het boekje (dat u ook via ons kunt bestellen) wil de taakgroep graag ook weten met welke vredesactiviteiten kerkelijke groepen in Nederland bezig zijn. Ter inspiratie van elkaar en van de wereldraad. Vandaar de koppeling van het boekje 'Wees niet bang' aan de oproep 'vertel ons je verhaal van vrede'. Die oproep geven we graag door aan de achterban van Kerk en Vrede. Stuur uw verhaal naar Kerk en Vrede of naar de Raad van Kerken vóór de komende Paasdagen (begin april). Ze zullen centraal gesteld worden in de komende Vredesweek.

Bestuurssamenstelling

Op de Algemene ledenvergadering van 5 september jl. is meegedeeld dat onze penningmeester, Piet Breevaart, is gestopt met zijn werkzaamheden en dat ook onze voorzitter, Wies Houweling, in de loop van dit najaar moest aftreden. Voor het penningmeesterschap hebben we inmiddels Theo van Kamp bereid gevonden. De ledenvergadering heeft het bestuur mandaat gegeven hem te benoemen, tenzij iemand naar aanleiding van dit bericht binnen twee weken bezwaar zou maken. We zijn nog steeds op zoek naar een voorzitter. Tips zijn welkom.

Acceptgiro

En natuurlijk is ook uw financiële steun weer van harte welkom. Alleen dankzij uw trouwe financiële steun kunnen we ons werk doen. Zoals bekend is de minimale jaarlijkse bijdrage € 40. Voor mensen met een klein inkomen en voor jongeren (tot 30 jaar) geldt een minimum bijdrage van € 15. Deze tegemoetkoming aan mensen met een kleinere beurs hopen we te kunnen financieren doordat andere leden bereid zijn om iets meer bij te dragen dan het gevraagde minimum. Zo'n hogere bijdrage is bijzonder welkom. Uw contributie aan Kerk en Vrede is aftrekbaar van de belasting.

Wij wensen u vrede en alle goeds,

Jan Anne Bos
wnd.voorzitter

Jan Schaake
algemeen secretaris

Jubileumprogramma

Kerk en Vrede 85 jaar “Onder Ogen”

De vereniging Kerk en Vrede werd tijdens een openbare vergadering op 8 oktober 1924 opgericht. Rond die datum ligt begin oktober 2009 dan ook het zwaartepunt van de jubileumactiviteiten, maar omdat we een aantal jubileumuitgaven graag al tijdens de Vredesweek eind september onder ogen willen brengen van gemeenten en parochies, begint het hoofdprogramma van ons jubileum al een maand eerder.

zaterdag 5 september, Doopsgezinde Kerk Haarlem

Algemene Ledenvergadering en presentatie nieuwe vredesliederenbundel

In de Doopsgezinde Kerk van Haarlem hangt in september een tentoonstelling rond Guernica. Een gebeurtenis die, uitgebeeld in het beroemde schilderij van Picasso, de gruwelijkheden van de oorlog onder ogen bracht van de hele toenmalige wereld. En nog steeds vormt dit schilderij één van de meest bekende aanklachten tegen de oorlog en een schreeuw om vrede. Een toepasselijke omgeving om onze Algemene Ledenvergadering te houden en om onze nieuwe vredesliederenbundel (zie het stukje rechts hiernaast) te presenteren. Na het succes van vorig jaar heeft het bestuur besloten om de jaarvergadering van onze vereniging elk jaar één of twee weken vóór het begin van de Vredesweek te houden, zodat we elkaar tot inspiratie en motivatie kunnen zijn. U kunt u alvast aanmelden voor deze vergadering en u ontvangt in de loop van augustus de stukken.

vrijdag 11 september - zaterdag 10 oktober, Oranjekerk Amsterdam

Tentoonstelling “Vrede Onder Ogen”

Om Vrede Onder Ogen te brengen, moet het zichtbaar gemaakt moet worden. Verbeelden in verf, in hout of in metaal. Samen met de Oranjekerk in Amsterdam, die vorig jaar het initiatief nam voor de tentoonstelling ‘Nonverbaal’, organiseren we als Kerk en Vrede dit jaar de tentoonstelling ‘Vrede Onder Ogen’. In brede kring (en ook bij deze) zijn oproepen gedaan aan theologen om kunstwerken te maken en in te sturen voor deze tentoonstelling, die één week voor de Vredesweek wordt geopend en één week na ons jubileumcongres wordt gesloten. Op zaterdag 10 oktober zal de Kerk en Vrede prijs worden uitgereikt. U bent hierbij van harte welkom. Het is het idee dat de tentoonstelling daarna nog door het land gaat. Misschien kunt u uw gemeente of parochie tot iets dergelijks verleiden.

zaterdag 3 oktober, De Rode Hoed Amsterdam

Jubileumconferentie

“Afghanistan tussen droom en daad - wetten en praktische bezwaren”

Het Nederlandse leger is al acht jaar lang en met een omvangrijke inzet actief betrokken bij zware gevechtshandelingen in Afghanistan waarbij 18 Nederlandse militairen en vele honderden Afghanen zijn omgekomen. Het heeft alle eigenschappen van een oorlog, maar mag vooral niet zo heten. Het gaat om opbouw of wederopbouw. Om ontwikkelingswerkers met een geweer. Tijdens deze conferentie zullen we in drie blokken evenzoveel vragen voorleggen aan verschillende betrokkenen:

- de spanning tussen *hun* ontwikkeling en *onze* veiligheid: hoe verhouden die doelen zich?
 - media, propaganda en beeldvorming: hoe kunnen we ons daar weerbaar tegen maken?
 - werken aan verzoening in Afghanistan: wat gebeurt er al en hoe kunnen we dat steunen?
- In augustus ontvangt u een gedetailleerd programma, maar reserveer nu deze dag alvast.

Oorlogvoering Onder Ogen

Vorig jaar hield Wim Klinkert zijn installatierede als hoogleraar militaire geschiedenis aan de universiteit van Amsterdam, waarbij hij de stelling poneerde, "dat het dominante en voor de meeste Nederlanders aantrekkelijke zelfbeeld van een staat zonder militaire traditie een enigszins vertekende indruk van de Nederlandse geschiedenis oplevert omdat Nederland, wel degelijk een militair verleden heeft." Deze tegenstelling tussen beeld en werkelijkheid lijkt er mede schuldig aan te zijn dat met name de Nederlandse politiek grote moeite heeft om verantwoording af te leggen over de oorlogen in het verleden. Over de noodzaak om als land je eigen militaire verleden onder ogen te komen, organiseert Kerk en Vrede in het kader van haar jubileum twee bijeenkomsten.

Maandagavond 20 april, Nijmegen: Nederland en het Irak-conflict

Een debat met Kamerleden en wetenschappers over de betrokkenheid van Nederland bij de Irak-oorlog. Niet alleen over de steun die er destijds aan gegeven werd en het nu eindelijk gestarte onderzoek hiernaar, maar ook over welke lessen hieruit getrokken zouden moeten worden en hoe we onze verantwoordelijkheid kunnen nemen aan dit mede door ons ontwrichte land.

Georganiseerd in samenwerking met een aantal studentenverenigingen en politieke jongerenorganisaties in het LUX-theater, Mariënborg 60, Nijmegen. Aanvang 19.30 uur.

Zaterdag 28 juni, Den Haag Gedane zaken nemen een keer

De 'politieele acties' in Indonesië slepen we al zestig jaar met ons mee. Het is te ver in tijd en ruimte of juist te dichtbij qua betrokkenheid. Je geschiedenis niet kennen is haar herhalen. Wat we hadden kunnen leren van dit verleden, hebben we niet geleerd. Zonder terughoudendheid zijn telkens weer jonge mensen oorlogen in gestuurd. Dat besef helder hebben in het publieke geheugen kan de ruimte van politici inperken om ons telkens maar weer oorlogen in te rommelen. Het kan ook voorkomen dat we militairen verantwoordelijk stellen als het niet 'naar onze zin' verloopt.

Een SamenWijzerdag met inleidingen van Stef Scagliola, auteur van "Last van de Oorlog", en Christ Klep, onderzoeker van de nasleep van Somalië, Rwanda en Srebrenica, op de Veteranendag in de Boskantkapel (Korte Koediefstraat 25, Den Haag), van 11.00 tot 15.00 uur.

Jubileumprogramma

Kerk en Vrede 85 jaar "Onder Ogen"

De vereniging Kerk en Vrede werd tijdens een openbare vergadering op 8 oktober 1924 opgericht. Rond die datum ligt begin oktober 2009 dan ook het zwaartepunt van de jubileumactiviteiten, maar omdat we een aantal jubileumuitgaven graag al tijdens de Vredesweek eind september onder ogen willen brengen van gemeenten en parochies, begint het hoofdprogramma van ons jubileum al een maand eerder.

zaterdag 5 september, Doopsgezinde Kerk Haarlem

Algemene Ledenvergadering en presentatie nieuwe vredesliederenbundel

In de Doopsgezinde Kerk van Haarlem hangt in september een tentoonstelling rond Guernica. Een gebeurtenis die, uitgebeeld in het beroemde schilderij van Picasso, de gruwelijkheden van de oorlog onder ogen bracht van de hele toenmalige wereld. En nog steeds vormt dit schilderij één van de meest bekende aanklachten tegen de oorlog en een schreeuw om vrede. Een toepasselijke omgeving om onze Algemene Ledenvergadering te houden en om onze nieuwe vredesliederenbundel (zie het stukje rechts hiernaast) te presenteren. Na het succes van vorig jaar heeft het bestuur besloten om de jaarvergadering van onze vereniging elk jaar één of twee weken vóór het begin van de Vredesweek te houden, zodat we elkaar tot inspiratie en motivatie kunnen zijn. U kunt u alvast aanmelden voor deze vergadering en u ontvangt in de loop van augustus de stukken.

vrijdag 11 september - zaterdag 10 oktober, Oranjekerk Amsterdam

Tentoonstelling "Vrede Onder Ogen"

Om Vrede Onder Ogen te brengen, moet het zichtbaar gemaakt moet worden. Verbeelden in verf, in hout of in metaal. Samen met de Oranjekerk in Amsterdam, die vorig jaar het initiatief nam voor de tentoonstelling 'Nonverbaal', organiseren we als Kerk en Vrede dit jaar de tentoonstelling 'Vrede Onder Ogen'. In brede kring (en ook bij deze) zijn oproepen gedaan aan theologen om kunstwerken te maken en in te sturen voor deze tentoonstelling, die één week voor de Vredesweek wordt geopend en één week na ons jubileumcongres wordt gesloten. Op zaterdag 10 oktober zal de Kerk en Vrede prijs worden uitgereikt. U bent hierbij van harte welkom. Het is het idee dat de tentoonstelling daarna nog door het land gaat. Misschien kunt u uw gemeente of parochie tot iets dergelijks verleiden.

zaterdag 3 oktober, De Rode Hoed Amsterdam

Jubileumconferentie

"Afghanistan tussen droom en daad - wetten en praktische bezwaren"

Het Nederlandse leger is al acht jaar lang en met een omvangrijke inzet actief betrokken bij zware gevechtshandelingen in Afghanistan waarbij 18 Nederlandse militairen en vele honderden Afghanen zijn omgekomen. Het heeft alle eigenschappen van een oorlog, maar mag vooral niet zo heten. Het gaat om opbouw of wederopbouw. Om ontwikkelingswerkers met een geweer. Tijdens deze conferentie zullen we in drie blokken evenzoveel vragen voorleggen aan verschillende betrokkenen:

- de spanning tussen *hun* ontwikkeling en *onze* veiligheid: hoe verhouden die doelen zich?
- media, propaganda en beeldvorming: hoe kunnen we ons daar weerbaar tegen maken?
- werken aan verzoening in Afghanistan: wat gebeurt er al en hoe kunnen we dat steunen?

In augustus ontvangt u een gedetailleerd programma, maar reserveer nu deze dag alvast.

Vredesmateriaal Onder Ogen

Het verlangen naar vrede binnen de kerken hoofd, hart en handen te geven, is in feite de vraag hoe de kerk vredesgemeente kan zijn. In de late jaren '80 en de vroege jaren '90 van de vorige eeuw vormden de kerken in de voormalige DDR een belangrijke inspiratiebron. Vanuit een gezamenlijk lezen, bidden en zingen de straat op gaan en je teweer stellen tegen alle geweld. Tijdens de Golfoorlog vond dit voorbeeld navolging in onder andere de Mozes-en-Aäronkerk en de Janskerk in Utrecht. Geen diepgewrochte of gepolariseerde discussies, maar kracht vinden in de liturgie en je mede van daaruit verweren tegen de leugens en het verhaal dat het geweld zou moeten rechtvaardigen. Om de gemeente of parochie, maar ook andere groepen of u persoonlijk te sterken en weerbaar te maken brengt Kerk en Vrede in tijdens haar jubileum twee boekwerkjes uit.

Liedbundel Kerk en Vrede

Ter gelegenheid van het 85-jarig bestaan van Kerk en Vrede stelt Jan Marten de Vries een bundel samen met 25 vredesliederen. Voor het eerst sinds de bundel vredes- en demonstratielieder van Nelly Koetsier uit 1983. Een praktische verzameling. Niet alleen liederen uit eigen land, maar ook van (ver) daarbuiten. Met uiteenlopende muzikale zettingen, stijlen en gebruikssuggesties. Kortom: een boek om te zingen en te spelen. Voor binnen de kerk en daarbuiten.

De liedbundel kan nu al besteld worden; begin september (dus nog voor de Vredesweek) is het boek beschikbaar. Het gaat € 9,75 kosten.

Jubileumboek over oorlogspropaganda

Ook aanhangers van de vredesbeweging blijken soms gevoelig voor de argumenten waarmee de inzet van geweldsmiddelen wordt verdedigd. Achteraf moeten ze dan vaststellen toch weer gewicht te zijn voor beeldvorming en propaganda. Over de vraag hoe die 'overredingsprocessen' werken en hoe we ons daar weerbaar tegen kunnen maken, schreef de Theologische Werkgroep van Kerk en Vrede een boek. Omdat in het huidige tijdsgewricht juist (televisie)beelden een belangrijke rol spelen, zal bij het boek een DVD worden gevoegd.

Het zal op de jubileumbijeenkomst van 3 oktober gepresenteerd worden maar kan nu al worden besteld. Inclusief DVD kost dit boek € 13,50.